

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nezloga sve pokvari“ Nar. Posl.

Prodajna s postarivom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmjerno 1 for., a seljake 60 novč. za pol godinu. Izvan Carovine više postarivine. Uđje se najbo najviše 8 seljaka te su volje, da im list želimo svim skupno pod jednim zavojem i imenom, dajmo čemo za 70 novč. na godinu arakomu. Novel se šalju kroz postariku Nacuznicima. Imo, prozimo i najbližu Poštu valje jasno označiti. Komu List nedođe na vrijeme, neka to javi odpravništvo u otvoreni pismu, za koja se neplaća nikakva postarivina, napisav izvana Reklamacija. Tko List prima i drži, ako je pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki i. 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

nalaze se

Tipografski Pizil di C. Anzi, via della Zenta, N. 7.

Pisma se šalju platjeno postarivom. Vjesti, dopisi i drugi apisi štampaju se ili u olovci ili u izradu, a samo prema svojoj vrijednosti i smjeru ovolje. Neplaćaju se dopisi nepotrebitiji. Ovolje napadaju a čisto siromasni stvar nenaslaze mjestu a ovom Listu. Priborba se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 novč., a svaki redak izvija 5 novč.; ti u slučaju opetovanja po što se porođe oglasnik i odpravništvo. Dopisi se neraslaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajevah, nedopužaju, nego putem svoje Listarvice.

SUDBENI JEZIK.

S nami se još uvijek po staru igraju. Kad se tužimo da neimamo škola u svojem jeziku, onda kažu: što će vam škole u pripoštu jeziku, koga nerabi nego težak. A kad rećemo, da je krivo što nam oblasti u tuđem jeziku pišu, onda nam se odgovara; nije još dosta učenih ljudi koji bi u vašem jeziku mogli službu služiti. Tako odgovaraju oni, kojim se neće očito povrediti zakona. A mnogi drugi odgovara tim, da ti na hrvatsko pismo, talijanski ili njemački piše.

Nije tomu davno, što nam je seljak poslao odluku jednoga suda u Istri: Ta odluka od 20. novembra 1877. br. 12332 nedopušta prepisati neku zemlju na novoga gospodara, jer je pogodba — po obistojećih propisih imala biti napisana talijanski, ili donesen verodostojan prevod u tom jeziku.

Taj kinet, da nebude imao kakove neprilike, dao je napisati pogodbu talijanski, i ta je vredila, premda nam se čini da nije ovjerovljena od notara ni od suda.

Da budemo jedanput na čistom o toj stvari, evo sledeće: Istina je da po starih dvorskih odlukah bijaše odlučeno, da u Istri sudbeni jezik bude talijanski, a samo gdjeod njemački. Ali po članku 19. državnih temeljnih zakonah, različita plemena što stanuju u jednoj zemlji imaju pravo služiti se svojim jezikom u celom javnom životu, i gojili ga po školah. Taj članak ubija sve starije patente, koje drugačije odlučuju.

Za grunтовnicu (libri tavolari) ova-ko stvar stoji: §. 89. grunтовnog reda od 25. julija 1871 d. z. l. broj 95. očito kaže, da se upisi i prepisi mogu činiti na temelju izprave (dokumenta) u

koja je pisana jezikom u kojem se mogu molbe podnašati na grunтовnu oblast. Razumie se samo po sebi da je u Istri to i hrvatski jezik.

Ufamo se da će naš g. zastupnik u Beču izposlovati da ministarstvo pravosudja posebni naputak izda istarskim sudovim glede hrvatskoga jezika. Međutim mi držimo da će se najprije naš jezik početi rabiti kod suda onda, ako svaki, koji prime odluku pisanu u tuđem jeziku napiše na nju, da vriedlja članak 19 temeljnih zakona države, pak ju odpravi od kud je došla. Tko hoće može i utok (rekurs) činiti na viši sud i pitati u njem da troskove prvi sud plati.

Tko kuca, tomu se otvara.

DOPISI.

Iz volškoga kotara.

Opisav do sada škole, u kojih je naučni jezih hrvatski, prelazim sad da spomenem štogod ob onih, u kojih je naučni jezik slovenski.

Jelsane, občina velika i dosta imućna bila je među prvimi, koje su imale stalno namješćena učitelja. Pobrnila se za rana, da bude učitelj primjereno plaćen što u gotovini, što u prirodinah, kako je bila i drugud navada. I sada pošto je pokrajinska oblast uzela na se plaćanje učiteljah, uvršćena je jelsanska škola u drugi plaćevni red, po kom učitelj osim stana u naravi, dobiva još 500 forintih plaće. I pravo je, jer u občini ima preko 300 sposobne djece za školu, a polnzi ju oko 120. Uzrok, da veća polovića sposobne djece bez nauka ostaje, je prevelika daljina do škole.

Tomu zlu bi se samo tim pomoći dalo, da se podignu škole u odaljenijih

mjestih, n. p. u Pasjaku i Novokračini. Nego čujemo, da se o tom i radi u nadležnih školskih oblastih.

Školska zgrada je dosta prostrana i liepa, samo prigovoriti moramo nespretnim školskim klupam, koje su u polukrugu namesćene jedna za drugom više tako, da u zadnjoj najvišoj klupi, djeca skoro gornji pod rukom dotaknuti mogu. Jer je djeci veoma škodljivo sedjeti u onoj sparni i pokvarenom zraku to preporučamo, da se one klupine čim prije odstrane. Pa se u istini radujemo, što se i tomu do skora pomoći kani i to nastojanjem brizljive kot. školske oblasti, a pomoću visoke vlade, koja vledužno već evo nekoliko godinah sa znamenitom novčanom podporom pučkim školam u pomoć pritiče.

Podgraje, malena je i veoma siromašna podobčina, ali je ipak za školu zauzeta. Siromaštvo kažu slabe kućice, a među njimi i ona u kojoj biva škola smješćena. Brigu i skrb za školu kažu Podgrajci tim, da ponovno mole kod školskih oblastih; da bi im se pomoglo k zidanju potrebne školske kuće, pa i sami obećuju k tomu dati i više nego mogu. S pravim zadovoljstvom spominjemo, da se u istini toj siromašnoj občini pomoći namjerava.

Po treći put ostala je ova občina u kratko vrijeme bez učitelja najviše s toga, jer neima učitelj pristojna stanovanja. Još n nekojih mjestih ovoga kotara, to se isto dogadja. Nam se čini, da bi se ona odmjereni plaća za učitelja, a pristiđjena u vrijeme nepopunjena mjesta, imala podati dotičnoj občini u pomoć k zidanju školske kuće. Istina je, teško bi se ovo osloniti dalo na koje pisano pravo ili zakon, ali ipak scienimo da bi bilo pravo. Jer ako svi plaćaju dosti težak pokrajinski namet za škole, imali bi i svi crpiti od tuda

koristi. Ako koja občina nebi mogla radi siromaštva podignuti školske kuće n. p. 10—15 godinah, ona nebi imala nikakve koristi. A bi li pravo da se on sav namet, koga bi takova siromašna občina uplatila, obrati u korist bogatijim i imućnijim občinam? Bit će zakonito, ali da li je baš pravo? Preporučamo ovu stvar našim saborskim zastupnicom, da shodnim putem potraže tonu lieka. Mnogo puta ovakva pripomoć bila bi ujedno ponuka za občinu i sve občinare, da se čim prije djela prihvate, kako je to bilo n. pr. u Lovranu.

Govoreć o zidanju školske kuće, spomenut ćemo ovdje u iskrenu pohvalu c. kr. Visoke pokr. vlade, da su nastojanjem preravnoga pokrajinskoga školskoga nadzornika, priredjeni vladinim troškom vševrstni nacrti za školske sgrade, te se nadamo, da će biti občinam na porubu ustupljeni. Tim će biti občine oslobodjene od troska, koga imaju za slične a najviše put nevaljane nacerte, i ujedno osigurane, da su ti nacrti dobri i valjani, jer po vjestacih sastavljeni.

Hrušica, občina je dosta velika, te ima već dugo vremena svoga učitelja. Premda su ljudi dobro upoznali korist i potrebu škole, ipak skoro polovića sposobnjakah ostaje bez školske nauke i to poglavito radi velike odaljenosti od škole. Ipak je broj djece polazeće školu preko 90.

A to je svakako previše za jednoga sama učitelja. Htjelo bi se još jednog učitelja ili učiteljice. Buduć ima skoro 40 djevojčakah, koje redovito školu polaze to mislimo, bilo bi dobro, da se namjesti jedna učiteljica; jer kod ženskih osobito na selu, nemože ni najizvrstniji učitelj nadomjestiti pravo dobre učiteljice, a ako bi to i bilo možda moguće glede nauka, glede odgoja nikako.

PODLISTAK.

RAZVOD ISTRIJANSKI

(Dalje, vidi broj 6.)

I tako komun pulski z Motmoranci s komun rakalskim veliko pregovarahu, i komun pulski z Motmoranci pokazahu listi, ki bihu pisani na lot božih 1150 v keli se udražše razvod, i starci, ki znajahu (razvod) među njimi, da jesu bili prvo na razvedeh, i da jesu vse strane se sjedinili među sobu, utvrdili i kumentali, tako da na posred Prtloga, i tako ravno po zlamenjah starih, ke se udražbu v tom listu, kažući naprid starci, i tako na posred te lokve Srbara, ona stran pulskom komunu z Motmorancim; a ova stran rakalskomu komunu. I tu pokazahu komun pulski z Motmoranci, da jesu vnzda oni na svoju stran čistili polovicu to lokve, a Raklano na svoju stran svoju polovicu, i vsaki komun tvraku špenduju na svoju stran. I tu najdoše čvili križom zabijeni v velikih careh, oba pol te lokve, a Raklani tu pokazahu listi, ki bihu pisani na lot božih 1027,

v keli se udražše, da jesu pravi njih termeni i razvod od kunfni pravo na onu stran Prtloga. I tako ravno po starih zlamenjah, ke pokazahu, kako se v pismi udražše, i tako ravno na vrl brega visokoga; odu ravno na loti Lamuča polma, odu ravno po starih zlamenjah na brežak visoki, na kamik, ki je tu zakopan svojimi zlameni, odu ravno po starih zlamenjah na kanton cirkve sv. Duniža. Na to odgovarahu komun pulski z Motmoranci: da je istina, da su Raklani svoje živine na Lamuču s prošnja, kada su bile suše, napajali, da vinu su pošli svojimi živinami ležati na tu stran Srbara, i tako, kako je skazano po starih zlamenjah do svetoga Duniža cirkve, i to očse i sada očemo pokazati njimi i Barbanci i drugimi doželskim muži, i čida te tolike zmutnje i deferenције jesu storeni razvod i termeni postavljoni među nami, i listi pisani zavezdi, da imamo tako mirno među sobu susedski živiti, i ne prestupati mimo teh zlameni, od razvod. Na to odgovarahu Raklani: pred stahom njih gonjenja i rubeži, ke nam neprestano delahu, bežali smo našimi živinami na onu stran lokve Srbara i teh zlameni; a teh listi i zavod nisu bili našl stariji dobrovoljni, nego su storeni prek njih volje, i to nam je storeno suprot našoj pravici, ke se sada očito vide. I tako gospodin knez, i gospodin markez i vsa

gospoda velik čas svećaše, i k sobi prizvaše od Buzeta suca Mohora, i Pongara, i Matija, od Motovuna sudac Ričard i Karlan Barantović, Farin; od Oprta sudac Gulić i Mohor, od Labina sudac Lupetin i Rumin, i Sidar i Petroš; od Plomina sudac Brnaba, i Selvistar, i od ostalih mest deželan, i tako velik čas svećahu; a komun pulski z Motmoranci i Raklani i Barbanci na stran behu odstupili, i tako se meju sobu pregovarahu; i gospodin Filip Macić govoraše od strani vse gospode komunu pulskom z Motmoranci i Raklano, da zberu s Pula 6 starac, ki znaju pravdu i termeni i razvod: meju njimi, z Motmorancima 6, a z Rakla 6, da poljaju po razvodeh, i terminoh teh 18 starac na pred, vsaki njih križ v rukah noseti pravo, kako su silšali od staroh, i držali. I tako se vsi ti komuni meju sobu sjedinilo, i velikomi zavezdi i rotu utvrdiše, preda vsu gospodu, da ota pri tom ostati, kako zavodi oni i termeni postare meju njimi. I tako stvoreno bi i tako iđoše naposred Prtloga, i vsakoj strani polma, odu iđoše ravno po zlamenjah na Laštre, odu ravno po zlamenjah naposred lokve Srbara, vsakoj strani polma. I tako tu vsa gospoda obredišo, da ta komun, ki bude svoja polovicu čistiti, on dan da nima drugi komun (da nima) čistiti polpenu 5 marak, i ta pena ima bit komunu,

ki bude tako obdržal, kako je i prvo bilo narrejeno. Odu iđoše ravno po zlamenjah poli velo caro kažući staja zlamenja i križi na kamikoh všečoni. I tako ravno iđoše po zlamenjah na zmijev dol; odu iđoše ravno po zlamenjah na veliki muel, ki je nad jednu dolinu, i tu v njem najdoše čvili križom zabijeni, i v njem stara zlamenja, i pred njim jest jedna gromača, a zdoia njive. Odu iđoše ravno na kubu na kanton cirkve svetoga Duniža, i tu najdoše stare križi, i stara zlamenja, i tu se svrnuju tri termeni i kunfni od razvod: pulski z Motmorancim, i rakalski, i barbanski, i k toj cirkvi na dan svetoga Duniža na vsako leto križ barbanski, i jedan redovnik z mašu, i križ rakalski z redovnikom imbuh prit, kako je od staroh prišlo, i ta redovnik od Barbana imaše, čući, mašu rad; i vas ofar, ki biše na oltare, (pristiđji) njemu, i motmoranski križ z njih radovnikom imbuh prit i veliku mašu rad; i vas ofar njemu. I tako obdržahu Barbanci i Raklani za kubu svoj sanam; a Motmoranci pred vrati cirkve s komunom pulskom. I tako se vas dan veseljahu, i tu gospodin knez i gospodin markez i vsa gospoda i deželani počivahu, i vsi oni obredišo, kako je od staroh prišlo, i vsakoj strani oznanišo, da ke koli stran bi prek teh termeni, i razvod od kunfni pasli, vadne, ali v noći, ona stran zapada

O školah u *Matariji* i *Brezovici*, neimamo ništa posebna spomenuti, nego da djeca dosta redovito školu polaze, kako to u obće po *Krasu* biva. U *Matariji* je škola pred tri godine otvorena, a u *Brezovici* obstoje već dulje vremena. Niti ova niti ona neimaju posebne školske kuće; nego kako su *Kraševci* za školu zauzeli, nadamo se, da će se i za školske kuće pobrinuti.

Oko škole *Matarijske* ide velika saslugava veleštov. g. *Bernarda Župančića*, pa mu zato od srca kličemo: *Slaya!*

iz Ugarske.

Pravi domoljub, gdje god bio, rado čuje glis i novosti iz mile si domovine. Boraveć i ja u tudjoj zemlji, željno pričekujem i radostno čitam jedino u našoj Istri narodno glasilo „*Naša Sloga*“, koja neumorno brani narodnost i narodna istarska prava. Nego da se boljim korakom napreduje i cilj napredka što prije dostigne, imali bi dopisivati i „*Našoj Slogi*“ pomagati narodnjaci od svih stranah Istre, kazujući joj okolnosti pojedinih svojih okolica, preporučujući napredak, istinu i slogu te otkrivajući bolji napredak kao što celoga naroda, tako i pojedinih mjesta. Ima zaliboža u Istri mjestah i predjelah, o kojih se nikad skoro ništa nečuje, kako da bi jim u svemu najbolje bilo i kao da nebi niti bili naše hrvatske narodnosti! —

I tamo vam, prijatelji dragi, u *Jelsanah* dolazi u pohode „*Naša Sloga*“, čitajte ju neumorno nesamo, nego joj i javljajte nepravednosti il krivice, koje vam se ma odkud čine, ona će u javnosti donieti i braniti vaša prava. Kako ćujem, sadašnji vaš župan illi poledslad nestanjuje niti drži obćinski ured u *Jelsanah*, nego u jednom odstranjenom selu. Da je pako mjesto *Jelsane*, svim najbolje na ruku i najpriloznije, vidi se jurve iz toga, što je u njenu uvijek već od starine ustanovljen bio obćinski ured, stanovali dotični župani u *Jelsanah*, i u kojem drugom obližnjem selu. Vrh toga, *Jelsane* je mjesto baš u sredini svojih 13 selah i u njemu je namješćena ista plovanija. Radi promiešćenja obćinskoga ureda, ubogi kmet trpi dosti škode, jer kad mu je radi kog posla otići do *Podestarije*, izgubiti mu je dosti vremena i truda dok svoje stvari opravi, dočim kad bi obćinski ured bio u mjestu *Jelsanah*, mnogo bi mu to laglje bilo, te bi više puti uz ostale svoje posle u *Jelsanah*, opravio i ona, koja se *podestarije* čicu. Neznam, koji je baš uzrok naveo našega župana, da premjesti obćinski ured iz *Jelsanah*, nu držim da su tomu krivi njegovi osobni interesi, koje bi valjda drugčije kadkad mogno zanemariti. Sa svim tim nadati se je, da će se naći čovjek, koji će prikazati

ovu stvar dotičnim oblastim, bilo kotarskim, bilo saborskim, pak da će se obćinski ured opet ustanoviti u *Jelsanah* te tako biti laglje i bolje nesamo po jedincem, nego i celomu jelsanskomu puku.

Prosim vas, gospodine uredniče, da ove moje opazke u „*Našoj Slogi*“ uvrstite izvolite, namjerenje brojeve vašeg cijenjenog lista dotičnim odpremite i ujedno dokaz mojeg osobitog stvaranja primite.

Iskren domoljub.

Pogled po svijetu.

U Trstu 31. ožujka 1878.

Delegacije su dokončale svoj posao. I carevinsko vieće je svršilo svoja proračunska viećanja. Buduć da se nagodba med Austrijom i Ugarskom nije još ni sad postigla, zaključilo se, neka stara nagodba valja još druga dva mjeseca danah.

U Beču se sad nalazi glosoviti ruski državnik grof *Ignatiev*. Njegov tamo dolazak jest znamenje velikih i težkih događajah. Kongresa neće biti, jer ga neće *Engleska*, predvidjujuć, da bi ostala na njem osamljena u nekih točkah, koje ona krsti europskim interesi, a nisu europski, nego jedino njezini trgovčki. Zar je n. p. europski interes, što *Engleska* jest i hoće da ostane i nadalje sama i jedina gospodarica na moru? *Europski* interes jest dupaće, da se ta njezina prevlada na moru dokine i uniši. A baš rusko-turski mir podstrizja dobrašno *Engleskoj* krila. Vidjeć dakle, da na kongresu nebi uspjela, čini sad sve samo da ga ne bude. Ona išće n. p. da *Rusija* stavl pred kongres sav ugovor, što ga je sklopila s *Turskom*, pa da ga kongres pregleda i pretrese točku po točku, te il odobri il zabaci po svojoj miljoj volji. Može li *Rusija* na to pristati? Nemože. Pa buduć da nemože, evo nas na pragu rata med *Engleskom* i *Ruskom*. *Engleska* kupi silnu vojsku i straži do zla Boga.

To je eto uzrok, što se *Ignatiev* nalazi sad u Beču. Njegova je zadaća, dobiti *Austriju* sasvim na svoju ruku, te tako osamiti *Englesku* u ratu, što kao da mora buknuć med njom i *Ruskom*. Još se ne zna, hoće li uspieti, ali se dobro zna, da *Austrija* netreba prolićati krvi za to, da se *Englezi* laglje bogate krvlju i žulvije tolikih nesretnih narodah. Dakako da i *Engleska* čini sve što može da *Austriju* dobi za sebe. A i u *Carigradu* da laže i maže, nebi li trgnula *tursku* iz *ruskoga* naručja.

Ali s druge strane ni *Rusi* nespaćuju, jer se baš čita, da je prošlih danah veliki knez *Nikolaj* bio po drugi i

po treći put kod *Sultana*; valjda da mu dokaze da se *Turska* u ovih okolnostih nesmie ni najmanje šaliti. Pa to je i uzrok, što se još ni jedan jedini ruski soldat nije vratio iz *turske*, nego se nalaze na svojih starih mjestih, čekajuć, što će biti. Jer ako dodje do rata s *Engleskom*, to će se taj rat po svojoj prilici voditi na *turskom* zemljišću, tamo okolo *Carigrada*. Ali nitko živ nemisli, da će *Engleskoj* poći za rukom, baciti *Rusku* preko *Balkana* i *Dunava*, nego sva je prilika, da će *Engleska* dobiti što ju ide od *Rusali* po kopnu, a od *Amerikanacah* po moru, jer se čuje, da se *Rusi* i *Amerikanci* veoma liepo gledaju.

I tim, ako još dodamo, da se je u *Italiji* osnovalo novo ministarstvo, svršismo svoj današnji *Pogled*.

LUCA I MARA.

L. Hvaljen Isus i Marija, kunnj! Je i van bil ča dobel ovega pusta praščel? Je i čudn kumhacie nadeli?
M. Neznam da smo nadeli ni pustili, aš mrašavoga pusta ni naša kuća videla, ča j, ovo leto.
L. Ča j to, da ni vesolja ni blagoslova va toj vašoj kući, kadgod samo pridem, puna sto mi tugo i nevoljo.
M. A kako se nobim tugovala i žalostila — ča da se neče črna zemlja pod manom odprot, — kad nam ju kuća ravok puna boli i mizorije. Franina bil je sega leta z *Jožicom* va *Harvaskem* i čes *Božo* s dobrim gospodarom i kumpanijum, prispalni su i neki krajcar, ma neč volja družina, neč slabo leto, neč bol, toliko da vam ni krajcara va našoj kuće.
L. A neka jo, hvala *Bogu*, i tako pasalo, samo da j pak najzada *Bog* zdravlje dal. *Ter* imate 8—4 forkalasi, ako *Bog* da zdravlje, beći neče falit; a za pravo reč, spendati ste unesto, i na jedan prožonpal kadgod i bez potrebi; druga vam kad smo već na tem pogovoru, čula sam, da vam je novosta nekakovu grodu bol imela, očuvaj nas, *Steti Vid*.
M. Ču van povedat, ma neka to mej četirami zidi ostave, aš nebiim rada, da to gre naprod, aš svet je zločest; pak mo j malo-manj i sram, da se j neč takovega va našoj kuće pripitolje. Naša *Jelica* bila je *Božjun* pomoćun već va deveton meseco, kad temu nebeše, popal ju jednu noć nekakov neobični griz i nevolja; glavna joj je otekla kako muntar, čerljona j bila kako rak, nebudni premenjona a govorela j kako z ognja. *Jožica* smo poslali valje po babu; da j to naštraj rekla j baba, a va

glavu, da joj se j vućac zagnal, i ča bimo i ča nebimo, da pošaljimo valje po nekakovu staru žensku, ka ima nekakovu verbruaravsku moć, aš da tuj treba razpisat.

L. Poznam ju, poznam, da bi tako ne, razmetala nan je lane fantesine uroki, ljudi, kako zna lepo nabrajat, kako da z libra šte; a ste i pak ča čula, aš nepove sega, ne, aš da ako bi, da bi valje moć zgrabila, da bi joj se *Sotana*, *Bog* nas očuvaj, prikazala.

M. Ja neznam ča sam razumela, ni ča ne, nego valje j rekla: da su većše večerale, pak da jim je *Jelica* va zdelo stala, i zato da su joj većše naudile, i da ako imamo blagoslovljenega prava va kuće, — a za pravo reč, naša kuća ni nikad bez njega, — i dušo moja, da ako imamo tega praha, aš da tu j treba kurit; nehoru govorila j dosta na glas, moglo joj se čagod i razumet, nego vej si ju sotona ča j pak va sobi mislela.

L. Je i vas seh va kamare pustila? ča i babu?

M. Anči, joj je baba lopaticu z ugljenom držala, aš da se i ona va tu strofigariju neč razume, a ta starica, al ča je, zala j koliko bi mogla ščapućenega tega praha i hitila ga j na lopaticu i podkurila j *Jelicu*; pak se j hitila na tla, bušnala zemlju, pak jo rekla justo ove besedi: *Zemljo* sestrice, nijedan nezna onu bol, nego ja, ti i *Bog*, očunami joj ovu bol; neka se raznese ova bol, kako su se razneslo one sestri, koh jo bilo dovet, neka se raznese po onah gorah kuda kerat nehodi ni jančić notrapa, nego vuk hodi; odstupi od ovega kerata, ti nesrećna bol. Tako j storila i molila tri puta, pak se je stala, umočila jo ruku va blagoslovljenu vodu, pak joj počela na tomeneh nazat i govorit: *Konu* je zlo verbruaravsko, neka čini tri križa z verlu *Vida* holestnoga (storila j tri križa), ki jo dal i odnami; ja ti pomažem, s *Bogom* i s *Majku* *Božjun* i *Svotin* *Petrom*; *Svoti* *Petar* jol seč sekiru i šal je va sumu, i zasekal je svoju svetu nogu, i pritislo mu se vućac, i k njemu pristupi blažana *Devica* *Marija*, pak mu ga j razgovorila; kako ga j ona razgovorila svojim sretim zajikom, tako ga je tebe razgovaram svojim grošnim zajikom, da biš ustala čista i zdrava kako si od materij rođena; pak je prišla vućca z dovetimi vuki; kamo greš vućca? tuje kosti glodaj; pak ti ja sada pomozem s *Bogom* i svećicom *Božjun* i svotin *Trojstvom*. Sada je zela voćčenu sruču v ruku i storila j križ z vrhu bolne.

L. Nebudi *Bogu* žal, tega j unesto umolila, kako da j na korđiju.

M. Ja, kada smo još, nego ja nisan sega ni kapla, najzada storila j tri križiće od pora od uliki, pak jo j stavila pod kušin, aš da njoj neče nikakova sablast višo nasškodit.

L. Draga vi, to vas je unesto i gustat moralo.

M. A sirota neboga ja, neka bi i guštalo bilo, samo da j pak ča boljo bilo, ma ni trohi na svete; na mesto poč na bolje, glavna joj se počela više i višo otokovat, kuma moja, toliko da ni niš videla ni gvorila, sa j bila smučena, i kuma moja, i zlo i zlo, i tu ni bilo drugoga nego valje po dulitora poslat, aš smo suminjali, da će nami one noš družina krešit,

pene komunu marku 1. soldini malih 40, arbadige marko 3, i, ka koli stran bi prastavili ali odstavili imenovano termeni od razvod, ona stran zapada po gospodinu knezu u *Pazin* 100 marak, a toj gospodi 100 marak, a komunu, ki bi mirno obdržal, 100 marak. I pisase listi jednoj i drugoj strani jozikom hrvaćkim i latinskim; a gospoda sobi shranise jozikom nemškem. I tako vsi ti komuni idošo veselo domov, da se na tih razvodoh tako sjedinise s mirom, i tako stvoreno bi. I gospodin *Filip Macić* govoraše od strani gospodina kneza i vse gospode gospodinu markozu i komunu pulsoknu z *Motmoranom*, da pišu listi komunu vodnjanskomu, da pridu vas komun na razvod jutri rano k *Filipanu* prv obeda svojimi praviciami i pisma, i da pridu starci, ki znaju pravdu i razvod od zemlje i kuntradi guransko. I gospodin markoz, i komun pulski pisase listi komunu vodnjanskomu; a gospoda županu golčanskomu, i županu svetoga *Vicencu* opatioje, da pridu jutri rano na razvod, kad se meji njimi termeni od kufnini počevaju, a vi županu barbauski i vas komun pripravite vaše pravice i pisma, i da pridu starci, ki znaju pravdu i razvod i termeni od kufnini ko imete od zemlje, i kuntradi meju vami i *Guranom*, i *Vodnjanom*; a vi komun pulski z *Motmoranci* vaspjet jutri rano

ovdi prilute, da svršimo i stvorimo razvod meju vami i *Barbanci* do *Filipana*; i tako vsem bi ugodno, i tako stvoreno bi. I tako se vsa gospoda i deželani vratise va *Barban* k vočeri; a pulski komun idošo z *Motmoranom*, i gospodin markoz naredi, da s njim grodu od *Lahina*, i *Buzata* i *Motovuna* i *Oprlin*, i *Kostota*, i od drugih mest, ki behu s njim na teh razvodoh, i da se vaspjet s njim povrate na razvod, kako je narejeno.

X. I v jutro rano idošo k svetomu *Danižu*, tu s njim plovani barbauski prv *Anton* reče mišnu, i tu pridose gospodin markoz, i komun pulski z *Motmoranom*, i vsi oni častni ljudi, ki bihu s njim. I tako vsa gospoda velik čas srećase v crekvi; a vsi ti komuni vani čekahu, i gospodinu markoz z ova gospodu, ki bihu s njim, odstupise, i komun pulski z *Motmoranci* s temi drugimi komuni imonovanomi, i tako dugo srećase, i tako se vaspjet skupise vsi, i gospodin markoz govoraše gospodinu knezu i gospodi, da bi tako stvorili i naredili, kako sa večra; da zboru *Barbanci* 6 starac, ki znaju pravdu i razvod meju njimi; a pulski komun 6; a *Motmoranci* 6, kažući pravo, kako jesu od starih silnali. I tako bi vsaj gospodi ugodno. I tako ondi vsi ti komuni se sjedinise, i velikomi zavez i rotu meju sobu utrdiše, da ote

pri tom ostat kuda pokažu toh 18 starac. I tako obredise. I tako idošo naprid starci, vsaki njih u rukah križ noseći, od kubi crekvi, i tako ravno na jednu rupu, ka se govori *Plitra*, i tu najdoše jedan star križ, na kamiki visočan. Od tu idošo ravno poli cori velike, kažući zlamonja stari križ. I tako ravno po staroh zlamonjah na zemlju i kuntradu *Filipana*; i tako na jednu dolinicu, od ke počinje korona, i na glavi te koroni jest jedan velik mnel, i cor, na kam su stara zlamonja, i čavli križom zabijeni. I tu je staren križ na kamiki visočan, i prek te koroni put veliki, ki gre s knežijo v *Pal*. I tako ravno z *guro* na brežec od *Filipana*, na njem se svršijo tri termeni i razvod od kufnini, vsaki svojimi zlamoni: pulski z *Motmoranom*, i barbauski, i vodnjanski z *Guranom*. I tu čekahu sudac *Cloni*, i *Cozari*, *Tronbaro*, *Blaz*, *Dominig*, i vas komun vodnjanski. I gospodin *Filip Macić* govoraše od strani vse gospode: komun vodnjanski ako bi na tom brešci bili pravi termeni od razvod meju vami, ali ki prož (?) ki vsi rekoše, i velikimi zavez i rotu potvrdiše, da se ondi pravo svršijo termeni, i razvod od kufnini pulski z *Motmoranom*, vodnjanski z *Guranom*, i barbauski. I tako gospodin knez,

i gospodin markoz, i vsa ta gospoda i komuni, i deželani tu obadvase, i veliko se meju sobu veseljahu, i tako ondi obredise, kako je od starojuh prislo, i vsakoj strani oznanise, da ka koli stran bi prek teh termeni i razvod od kufnini pasli, va duo, ali v noći, ona stran zapada komun pene marku 1; soldini malih 40, arbadige marko 3; i ka koli stran bi prastavili ali odstavili te imenovano termeni, ona stran zapada pene marku 300, gospodinu knezu u *Pazin* 100 marak; a toj gospodi 100 marak; a komunu, ki bi mirno obdržal, 100 marak. I pisase listi jednoj i drugoj strani jozikom latinskim i hrvaćkim, a gospoda shranise sobi jozikom nemškim. I tako stvoreno bi. I vsi ti komuni idošo veselo domov, da se tako s mirom na teh razvodoh sjedinise. I gospodin *Filip Macić* govoraše od strani gospodinu knezu i vodnjanskomu, da pokažu svoja pravica, i starca, i pisma, ki znaju pravdu i razvod od kufnini meju vami, i *Guranom*, i *Barbanci*; a vi županu, i vas komun barbauski, pokažite vaše pravice, i pisma, i starca, ki znaju pravdu i razvod i termeni od kufnini meju vami i *Vodnjanci* z *Guranom*.

(Dalje drugi put).

*) zgora.

Slavenska društva u Beču. U Beču, gdje se broji do milijun stanovnika, ima 200,000 samih Slavena, dakle čitava petina, među kojima 150,000 česke narodnosti.

Smelečna pedepsa za turkoljube. Kad su onomadna ruski vojnici pratili u sužanstvo turske zarobljenike kroz grad Kiev, pohiti k njim 5 poljskih gospodjeh te srdačno stajahu počastivati turske častnike vinom, duhanom i ostalim, a na rusku pratnju ne htijahu ni ozakcijati.

Neuman kmet. Neki kmet u Njemačkoj imao je onomadno mlado tele, koje je bilo puno čeperah i drugoga smrada.

Koliko ima novinah na svijetu. U svom svjetu izbija 23 tisućah listovah, pri kojih radi 50 tisućah osobah i imado do 80 milijunah predbrojnikah.

BRATOVŠĆINA HRVATSKIH LJUDI U ISTRI.

Imenik društvenikalh.

P. n. g. Matej Markić kapelan u god. primos f. 1, Rajmund Jelusić kapelan f. 1, u kup. f. 1, u. g. pr. Antun Nežić u. f. 1, Matija Brajša gimnaz. f. 1, Fort. Lupatina trgovac f. 1, N. N. u kap. f. 1, Ivan Giusti u g. pr. n. v. 30, Ivan Rovič sakristan n. v. 30, Ivan Comisso zronar n. v. 30, Josip Comisso zvonar n. v. 30, Antun Pumić postolar n. v. 30, Moćinić Marko kmet n. v. 30, Lukaž Ivan kmet n. v. 30, Ružić-Oršanić Petar kmet n. v. 30, Starić Josip kmet n. v. 30, Smoković Matej kmet n. v. 30, Vozila Ivan kmet n. v. 30, Lizzol Ivan kmet n. v. 30, Smoković Antun n. v. 30, svi u Pijana. Mandić Franjo kmet u Knedli f. 2 za god. 1877. i 1878. Dr. Geržetić Nikola pak. liečnik u Pešti f. 1, kogaž A. zupe uprav. u Katinari f. 1.

Povjerenici Bratovšćine

jesu sljedeći.

- Za Bašku: Petar Dorčić župnik.
Boljun: Skender Zamlić župnik.
Bistričan: Franjo Bahman liečnik.
Cres: Lovro Petris Dekan.
Delnaja: Tomo Padavić vel. bilježnik.
Dobričaj: Antun Kirinčić duh. pomoć.
Dubušćin: Niko Ilić župnik.
Karlovac: Ivan Banjarević odvjetnik.
Kastav: Antun Puž duhovni pomoć.
Krk: Mate Oršić
Kopar: Mate Kristofić učitelj.

- Za Klanu: Jakov Lužnik učitelj.
Kraljevicu: Sebald Cihlar.
Lindar: Antun Fabris duhovni pomoć.
Lovran: Andrija Sterk župnik.
Mošćenica: Antun Spiničić.
Omizalj: Niko Jaderlinić učitelj.
Pazin: Antun Kalac duh. pomoćnik.
Pičuan: Rajmund Jelusić.
Podgrad: Franjo Sabec trgovac.
Poreč: Clova kanonik.
Portole: Antun Turak Dekan.
Prag: Mate Mandić abs. filosof.
Pulu: Ivan Baralić duh. pomoćnik.
Rokiu: Ivan Martinolić učitelj.
Sanj: Tomo Matić gimn. ravnatelj.
Sisak: Franjo Steidle gr. bilježnik.
Trst: Matko Laginja.
Tinjac: Sumborac-Sote Marin d. pom.
Vrbinik: Zahija Mate upr. župo.
Volosko: Vinko Zamlić kapelan.
Zagreb: Janko Urbančić trg. pomoćnik kod Guteše.
Zmuj: Franjo Orlić.

Vrućen je želja odbora imenovati povjerenike i po raznih drugih miestih osobito Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, te stoga molit ova gospodja, kojim je stalo do ovog dobrovoljnog društva, neka se čim javo odhuru u Kastvu, te će jim se sve potrebne listine odmah odpraviti.

Pregled tršćanskoga tržišta.

dne 28. Marča 1878.

Table with columns OD (for), DO (to), and various commodity prices for items like wheat, oil, and sugar.

Ték Novacah polag Borse u Trstnu od 16-29. Marča 1878.

Table showing exchange rates for various currencies and goods in Trieste.

LISTNICA.

P. n. g. T. u R.: Turaki proš je isto što turaki pinstara, koja vrijedi 8-10 naših novčićah. — Onoga nepodpisanoga, koji nam je prošlih danah 'Izpod Ukeke' pisao i poslao forint i 40 novčića, molimo, neka nam javi u koju svrhu nam je ono novo poslao.

Grlna bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala usthil itd.

NADARENIH Prendinievih Sladkišah (PASTIGLIE PRENDINI)

što jiti gotovi P. Prendini suđbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomakla mješteljona, propovjednikom itd. Prendinjevih sladkišah, navadne juturnje hreputavice i grlnih zapalah nestajaju kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazku: Valja se paziti od varalchah, koji je pannađuju. Zato valja uvijek pitati Prendini-ove sladkiše

NADARENI LUC. - LIEKARNIČKI OBRTHI ZAVOD KARLA ZANETTI-a u Trstu.

Veliko razprodavaliste domaćih i stranih osebjnostih sa tvornicom plinastih vodah te ljekarnari u TRSTU, POREČU i GORICU

Menotti-evi sladkiši

ovih hladnih osvježavajućah prava tažila za kašalj. Nedovoljno ozdravljenog. Tko neozdravi, liče mu se novel povratiti. Ovi dragocjeni utajitelji sladkiši su u svojoj bitnosni za liečenje prsuh i osobito zdravstvenih, koji usavršavaju od prvih liekovitih rastlinah.

Čisto ulje od treskinih jetarah

(Olio di fegato di merluccio puro) Ispušljeno za sluznu u Americi na račun K. Zanetti-ine ljekarnice u Trstu. Liek koga naima para protiv astme boli, protiv ugan, gukanj i svih zahvat, pokostilo (carro della ossa), protiv svih bodnu, protiv čigati ili nuži, profluvij mukraše, slabini, nezarosti, bolini, kožnih bolestih, bolestih jetarah itd.

Izvadine od Tamarinda

jedino što su bilo nadarano na raznih liezabah, najbolji i najuspješniji liek protiv gripih kao i najuspiješnije sredstvo za naturno liečenje bolnika. — Opazka: Valja paziti da nebuda patrežno.

Čistiteljne bobice ili pilule

od glasovitoga padovanskoga prof. Giacominij-a, što se već otih 35 god. traži i uznijaju protiv svih vrstah ili krtavici, turbuoznosti, trepota srca, zapetki jetarah i sluzno, žumjana usthil itd.

Hoffmannova voda

protiv zabobolji. I najljubša mroboljia prestano namah jednom jedinom liekvicom ova voda, kad se na pamuku ili na buncaku turu u škrobituu tova zuba.

Liek protu-groznični od Dra. More

koga naima para protiv tje boli.

Pčelnjakova žest (Spirito di Melissa)

bozonogih karmelitah u Mlecih.

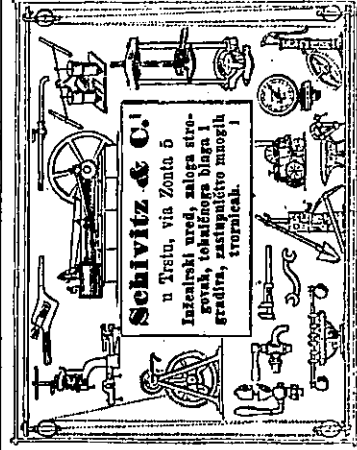
Skladište svih ručnih vodah sa jamstvom da su sčiste i prave — Predmeti prutevine Ranarski strojevi — Podpasaci — Pruteve liečve iiti carape itd. — Jedina umeopatična sredinjia ljekarna.

Švaki imaj oko na patvorenje. — Prodaje se na veliko u luč.-obrtnom zavodu KARLA ZANETTI-a u Trstu, Via Nuova N. 27, sveobčeg skladištara za Trst, Primorje, Dalmaciju, Gorlan, Egipat i Turku.

(Pastiglie Prendini) te gledati, da buds na omeku kutijice (katulo) moj podpis. Švaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani Pastiglie a na drugoj Prendini.

Cijena 30 novčića. Kutijice zajedno sa napatkom.

Prodaju se u Prendini-ovoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste). — A izvan Trsta dobričaju se: na Rieci kod Prodana ljekarnika i kod Jochola i Pavlicia mrodiljara; — u Gorici kod Zanetti-ah, Fontani-ah, Yerpasa i Risnera; — u Pola kod Wassermann ljekar. i Schrienera mrodiljara; — u Malom Ložini; kod Vistani-ah; — u Razinu kod Liona; — u Zadru kod Nerčica i Berottini-ah; — u Sibniku kod Barosa i Bistare; — u Spiljetu kod Volpi-ah; — u Korčuli kod Zavotti-ah; — u Makarskoj kod Pojani-ah i u svih boljih ljekarnah iliti Specierjah.

Schmitz & Co. Dobro semenje Gotove olijene Farbe mogu se dobiti kod G. Poppovića u Zagrebu. Cienik se šalje franco

NADARENI LUČ. - LIEKARNIČKI OBRTHI ZAVOD KARLA ZANETTI-a u Trstu.

Okrepna židčelna za konje.

Ova žest uzdržli konje do skrajno strogosti u jakosti i kriplosti. Ona je dobra i protiv mnogih ljudskih bolestih, a natma protiv algom (kostobolji i bodrobolji).

Francesca žest i morská sol

od William-a Lea. Ručno sredstvo protiv opanji, kolobolji, cikličnih zidčelnih ka i protiv zabobolji, gdje je odmah bolji, čim se samo izrana njom čica namaze, onda kad se tko gdje natučio ili poručio. Ni jedna obitelj nebi imala biti bez ova sredstva, koje je toli liekovito, a stoji toli malo.

Uštrčaji od Dra. Eguitera

što se mogu rabiti bez tuđje pomoći.

Bresćanski ostržički staro i skušeno

sredstvo protiv svakovratne kostobolji kao takodjer protiv natuci.

Ulje od treskinih jetarah

(sa jodo-željezom) priprgotovljeno po ljubaru i liekarniku K. Zanetti-u u Trstu. Ova je najbolje sredstvo protiv slabini, kad se bolnik pridigne posloje teške bolesti, onda protiv ožmi u kostih itd. Švaka učea ima u sobi dva zrna jodo-željeza.

Prava Žiljeva voda (Vera Acqua di Gligio)

za gospoje od Plančate-ah, povlašćena patičkog ljubara. Kripost ova voda jest jedna od najosobitijih. Ona podaje pult takoru mekanost i nježnost, kakra je obično za najljepših mladih godinah, te čini da lieženo sa čica kojekakvo erredno i ostalo gruboto. Nijedna gospoja, kojoj je mila krasota i čistoća puti, nebi imala liti bez ove žiljeve voda, kojoj neraba postojie obćenito.

Orizov neplijiv prah

bilo i ručičasto boje za gospoje. Omot po 10 novčićah.

Bobice Redingerova na malo i na veliko.

Samotočno skučevno ulje bez ikakva ni duka ni toka, čisti što brzo i bez srakno boli. Ova se ulje nikad neokvari, zato je ga najbolje imati svake kućie po koje utakalo, da si u potrobi moza odmah pomoći. Stakleo po 20 novčićah.

ŠKLADIŠTA: U Koprnu kod Giorannin-ah — Motorunu kod Matejčića — Spljeta kod Tocig-a — Poreču k Igei — Rovinja kod Angolin-ah — Pulu kod Wassermann-ah — Rieci kod Projan-ah i Catt-a — Ložini kod Orlanda — Zadru kod Andriole-ah — Sibniku kod Bisturo — Barzetu kod Parinon-ah — Tržicu (Monfalcone) kod Fumagalli-ah — Romčić kod Patune — Cerginjanu kod Lavron-ah i u svih pri ljekarnah otropskih.